

A SZERKESZTŐ POSTÁJÁBÓL

NAPLÓ

DECEMBER
25

Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk minden kedves olvasónknak. Külön barátsággal és szeretettel üdvözljük lapunknak azokat a barátait, akik leveleikkel rendszeresen felkeresik szerkesztőségünket és már állandó kapcsolatban állnak levelezési rovattalunkkal.

Craich Kornél, Budapest, VIII., Szerdahelyi utca 2/A. Panasztát eljuttattuk a Fővárosi Villamosvasút igazgatóságához. Az onnan kapott válasz szerint a 21-es villamosjárat csúcsforgalmi időben 6 percenként, a 23-as járat 4, a 24-es pedig 3,4 percenként közlekedik, tehát ezen a szakaszon átlagban 1,4 percenként jár egy kocsi. Több kocsit a vállalatnak nem áll módjában közlekedtetni. A 37-es járatot nem ritkíthatják, mert a Kőbányai úti üzemek dolgozóinak elszállítására az ott közlekedő kocsikra szükség van. Egyéb-ként a Béke úti aluljáró építésével kapcsolatban a 21-es járat a napokban meg fog szünni, pótlására a 15-ös járatot a Nagyvárad térig hosszabbítják meg.

Pratni János, Kazincbarcika. Panasztát továbbítottuk a Belügyminisztériumhoz, ott azt a választ kaptuk, hogy a rizs szétküldése, kisebb mennyiségben ugyan, de állandóan folyik. Sok helyütt még hantolnak, de hantolás után azonnal szállítják a rizst, amellyel, reméljük, mihamarabb Kazincbarcikán is kapható lesz.

Több olvasónk kérdezte levélben, kapható-e valamilyen formában a nemrég megjelent nyugdíjrendelet. Közöljük valamennyi érdeklődővel, hogy a Tervgazdasági Kiadó nemrégiben fűzet alakjában megjelentette a kérdéses rendeletet, s az 3 forintért megvásárolható az Állami Könyvtérjesztő Vállalat könyvesboltjaiban.

Mátrai Miklós, Budapest, XI., Menei út 11-13. Szívből örültünk annak, hogy eljutatta hozzánk a Menei úti Diákotthon lakóinak - 400 jóvoltát feltűnő fiatalnak - egyöntetű állásfoglalását: tiltakoznak Nyugat-Németország felgyűvezése ellen. Engedje meg, hogy néhány sort idézzünk belőle: »Látjuk már: kevés annyit mondani, hogy nem akarunk háborút. Többet kell mondani ennél: nem engedünk háborút!« - írja. Valóban, úgy van, ahogy ezt megírta nekünk: ez a tiltakozás egyet jelent ma minden munkával, amit végzünk, bárki, bármilyen helyen dolgozik is, szívvel-lellekkel végzett munkájával is tiltakozik az ellen, amit a párizsi szerződés ratifikálásával akarunk elérni az imperialisták.

Bori András, Sztálinváros, Fürdő tér 7. Örömmel olvastuk levélét, amelyben 26 dolgozó társ nevében beszámol a Fővárosi Villamosvasút kábelosztályának sztálinvárosi munkájáról s megírja: a múltira emlékezve, még erősebbé válik tiltakozásuk a német militaristák háborús tervei ellen.

Sz. E. Vénec. Idézünk tartalmas leveléből: »Olyan könyveket küldött az Állami Könyvtérjesztő Vállalat a győri Wilhelm Pieck Vagongyár könyvesboltjának, amelyeket alig keresnek. Az újonnan megjelent ifjúsági kiadványokból azonban, Mark Twain, Huckleberry Finn, Dickens, Copperfield Dávid című műveiből, az Egri csillagokból, az Operák könyvéből és a háromkötetes Afrikából alig kaptak valamit. Érdekes, hogy Fekete Gyula Vér és korom (Győri történetek) c. könyvéből a gyár könyvesboltjában egyetlen példány sem kapható. Pedig ha tudná az Állami Könyvtérjesztő Vállalat vezetője, hogy

e könyvben sok szó esik a régi vagongyárról, a ma is élő munkásokról, biztosan meglenne a könyvesboltot egy újabb küldeménynek. Megjegyzéseire felhívjuk az ÁKV vezetőjének figyelmét, s reméljük, a gyári könyvesbolt ellátása javulni fog. Ugyanakkor meg kell mondanunk, hogy nem lehet mindenben csak a könyvtérjesztést elmarasztalni, hiszen Ön is céloz rá levelében, milyen hatalmas könyvhétség van az egész országban. S mindez most még jobban megnövekedett karácsony előtt, miután valóban nagyon kedves ajándék a könyv. Könyvkiadóink sokat tesznek az igények kielégítésére: s ha még mindig kevés a könyv, ezen javítani kell. A könyvtérjesztésnek pedig - az Ön szavaival élve - valóban a közönség »uszályába kell kerülnie«, hogy még jobban ismerje az olvasók igényeit, vágyait. Örülünk, ha ismét megírja majd, javult-e néhány hét elteltével a helyzet.

Fodor János, Bölske. Tolna m. Ahogy egyik verséből kitűnik, hetvenhét éves poétát köszöntünk most szerkesztői üzenetünkben.

Hogyan is szólnak ezek a korát leleplező sorok?

»Beküldt egy legény... Az ám! Hány éves már a bácsikám? Öcsém - az én napom ragyog! Éppen csak két hetes vagyok.«

Ilyen ízes, népdalra emlékeztetően egyszerű valamennyi hozzánk elküldött verse. Örömmel olvastuk valamennyit. A »Próbák« utolsó szakaszában így ír:

»Próbáljak még? - Nem próbállok.
Hanem egyet mégis
Ez utolsó jóváhagyja
Talan még az ég is:
Mivel pipa három is van
Volna helye pénznek...
Figyelem a mesterségét
Dohánytermesztésnek.«

Kívánságunk a dohánytermesztéshez is, még hosszú, boldog öregkorához is jó egészséget.

E. Miklós, Budapest. A hosszúságú levelet nagyon köszönjük. Összinté hazafias érzése megragadó, megfogalmazása is választékos tollra vall. Ilyen terjedelemben természetesen csak - évkönyvben lehetne hozni... Kérjük, írja meg rövidebben ugyanilyen jól!

Sz. E. Vénec. Idézünk tartalmas leveléből: »Olyan könyveket küldött az Állami Könyvtérjesztő Vállalat a győri Wilhelm Pieck Vagongyár könyvesboltjának, amelyeket alig keresnek. Az újonnan megjelent ifjúsági kiadványokból azonban, Mark Twain, Huckleberry Finn, Dickens, Copperfield Dávid című műveiből, az Egri csillagokból, az Operák könyvéből és a háromkötetes Afrikából alig kaptak valamit. Érdekes, hogy Fekete Gyula Vér és korom (Győri történetek) c. könyvéből a gyár könyvesboltjában egyetlen példány sem kapható. Pedig ha tudná az Állami Könyvtérjesztő Vállalat vezetője, hogy

e könyvben sok szó esik a régi vagongyárról, a ma is élő munkásokról, biztosan meglenne a könyvesboltot egy újabb küldeménynek. Megjegyzéseire felhívjuk az ÁKV vezetőjének figyelmét, s reméljük, a gyári könyvesbolt ellátása javulni fog. Ugyanakkor meg kell mondanunk, hogy nem lehet mindenben csak a könyvtérjesztést elmarasztalni, hiszen Ön is céloz rá levelében, milyen hatalmas könyvhétség van az egész országban. S mindez most még jobban megnövekedett karácsony előtt, miután valóban nagyon kedves ajándék a könyv. Könyvkiadóink sokat tesznek az igények kielégítésére: s ha még mindig kevés a könyv, ezen javítani kell. A könyvtérjesztésnek pedig - az Ön szavaival élve - valóban a közönség »uszályába kell kerülnie«, hogy még jobban ismerje az olvasók igényeit, vágyait. Örülünk, ha ismét megírja majd, javult-e néhány hét elteltével a helyzet.

Fodor János, Bölske. Tolna m. Ahogy egyik verséből kitűnik, hetvenhét éves poétát köszöntünk most szerkesztői üzenetünkben.

A téli könyvvásárra közvetlenül karácsony előtt néhány értékes új könyv került az állami könyvesboltokba és könyvsátrákba. Megjelent Homoki-Nagy István Gyöngyvirágtól lombhullásig című, kivételesen szép kiállítású képesalbuma a nagyszerű természetfilm anyagából és Ráth-Végh István »Fejedelmi bálvány« című történelmi dokumentum-gyűjteménye. Már kapható a Világirodalom klasszikusai sorozatban Molliére válogatott vigjátékainak két kötete. A mártírhalált halt Radnóti Miklós versei és műfordításai. Németh László: Bűn című regénye és Rusztavelli: A tigrisbőrös lovag című elbeszélő költeménye (Zichy Mihály illusztrációival) ugyan-csak a téli könyvvásár újdonságai között található. Az Orosz remekírók sorozat új kötete Csernisevskij: Mit tegyünk? című regénye.

Az Operaház január közepén felújítja Wagner »Bolygó hollandi« című operáját. Tizenhét év után ismét Losonczy György énekli a címszerepet. Senta szerepében Laczkó Mária lép fel, először. Vezényel: Várady László.

Filmet tervez F. D. Roosevelt életéről a »William Morris Theatrical Agency«.

Párizsban nemrégiben drámai fesztivált rendeztek, amelyen a következő színházak vettek részt: Gino Cervi társulata Milánóból, a belgrádi jugoszláv drámai színház, a spanyol Lope de Vega társulat, a stuttgarti állami színház, a keletberlini együttes, a dublini Abbey színház, az oslói új norvég színház, a kopenhágai új színház, a brüsszeli királyi színház, a varsói kis színház és egy londoni társulat.

Tíz teljes operát mutat be mikrobarázdás hanglemezről a Nagymező utcai Kodály Zoltán Kultúrotthon most induló új bérlet-sorozatában. Az operák a következők: Fidelio (Furtwängler vezényel), Oberon, Bolygó hollandi, Tannhäuser, Lohengrin, Tristan és Izolda, Mesterdalnokok, Ring-dalok, Don Carlos és Salomé. A kultúrotthon hanglemez előadásait színvonal és életű hang jellemzi.

„MERT MINK VAGYUNK A FOLDOZOTT IRHÁJÚ NÉMET ZSOLDOSOK...”

Irtá: Mátrai-Betegh Béla

VASÁRNAPRA ESETT a szenteste. Szombaton hozzájutottam száz pengőért egy soványka, kopaszított csirkéhez. Gondoltam, átvizsem anyámnak Budára, együnk egy jobb falatot az ünnepeken.

Igy hát hármashat sétáltunk vasárnap délelőtt a Várban: a menyasszonyom, én, meg a csirke. Közben kaptunk egy légitámadást. Behúzódtunk a Hadtörténeli Múzeum eresze alá, mintha csak egy hirtelen kerekedett záporos elől féltelnénk a ruháinkat. Onnan néztük. Inkább kíváncsiak, mint félve, inkább heccelődve, mint komolyan.

Ha eltalálnak, legfeljebb mi ketten is olyanok leszünk, mint ez a halott kis csirke. S összevesszük.

Ilyen könnyelmű dolog a szerelem. És ilyen halállal játszadozó volt akkoriban valamennyiünk egész élete.

Sokkal jobban féltünk a Várban nyüzsgő német katonáktól. Lefelé jövet nagy ívben kerülgettük őket a zegzugos várbeli utcákon. Retegtem tőlük, zsemben a hamisított katonai felmentéssel. A levegőből támadó ellen-ségnél sokkal veszedelemsebbnek bizonyultak ezek a nyakunkon ülő, állítólagos barátok.

A Kagylo utca lépcsőjénél Erzszi visszaidéz a csirkét, amelyet eddig ő hozott - mert férfi kezébe nem való ilyen háztartási holmi - megcsókoltuk egymást, boldog útnepet kívántunk egymásnak azzal a fanyar gondolattal, hogy egymás nélkül úgyse lesz valami boldog karácsonyunk. De hát nem voltunk akkor még házaskor, valójában még jegyesek se. Csak olyan hallgatóságos megegyezésünk volt, hogy egyszer... talán... ha

Hogyan fedeztük fel az égerszögi cseppkőbarlangot

Néhány héttel ezelőtt hírt adtunk arról, hogy az Élelmiszeripari Minisztérium Kincsi Sportkörének barlangkutatói az aggteleki karsztvidéken, Égerszög község határában új, hatalmas cseppkőbarlangot fedeztek fel. Balázs Dénes, a barlangkutató csoport vezetője az alábbiakban számol be arról az izgalmas napról, amikor behatoltak a cseppkőbarlangba.

Megtöltjük karbidlámpáinkat, fejünkre húzzuk a pánclétszíkat s megkezdjük a leereszkedést az aknába... Így kezdődik a barlangkutatók mindennapi munkája. Így kezdődik három és fél hónapja mindennap, most már a negyedik munkahelyen, a negyedik viznyelő bontásánál.

Vajon sikerül-e? - ez a gondolat épp úgy elkísért bennünket az első alkalommal, ahogy ma is. A barlangkutatói láz azonban legyőzi a kételkedést, sőt a könnyen támadható veszedelmeket is. A mai rohamunkra a faluból ifj. Pozsgai Sándor is velünk jön. Brigádunknak 6 is tagja lett.

Odalent, négykézláb, csúszva, végül is elérjük a járat végpontját. Itt több hatalmas, hegyen-hátán összetorlódott sziklatömb zárja el a további utat. Egy mástól 4-5 méternyi távolságra helyezkedünk el. Az elmúlt napok tanulsága szerint szükség van erre a biztonsági térről: legutóbb egy lezuhanó kő súlyosan megsebesítette Csopor Istvánt, Balázs Lajost pedig úgy a falhoz lapította, hogy csak a szerencsének köszönheti életbenmaradását. Most így, ha valahol váratlan sziklaomlás támadna, az csak egy embert veszélyeztetne s a többiek nyomban segítségére tudnának sietni.

Tovább akarunk jutni. Ezért keszmelünk két egymásba kapaszkodó szikladarabot. Az alsót derékon kötjük, hátra húzódunk, hogy kötéllal rántsuk le a két útonállót.

Néhány perc, s a szikladarabok nagy dübörgéssel lezuhanulnak. Helyükön szik nyílás vezet a mélybe. Az éles sziklák vérese hasogatják kezünket, a kiálló sziklaélek megélik ruhánkat, de a lejutás

mégis sikerül. Előttünk ismét sziklaomladék, de ez már reménykeltőbb, mert alatta - bármilyen veszélyes is - át lehet csúszni.

- Jó szerencsét fiúk - intek vissza a brigádnak. - Megkísérlem! Vizsontlításra a barlangban!

Magam sem hittem, hogy ezek a szavak még ma beteljesednek! Négy-öt métert haladtam előre a szűk sziklafalak között, amikor közepén a lehaljól mennyezetről csillogó fehér cseppkő állja utamat. Az első cseppkő! Közben a járat kiszélesedik és egy tágas barlang-teremben találom magam.

Lassan utolérnek a többiek is, s együtt indulunk tovább az ismeretlen földalatti birodalom meghódítására.

Megilletődve tesszük meg az első lépéseket. Felemelő érzés ebbe az elvarázsolt világba első emberként belépni!

Cseppkő még kevés van, de van más! Mintha valami barlangi szellem beenyvezte volna a falakat, hogy aztán tele-szórhasa csillogó gyémánt-szemekkel.

Szebbnél szebb képződményeket pillantunk meg. Egyre több a cseppkő is. Az egyik oldalon csodálatos bordosínú drapéria vonja be a főfőhé sziklafalat. Nem győzzük mutogatni egymásnak a sok csillogó színes csodát. Minden lépés új élmény. Váratlan a barlang színpompája, gazdagsága. A méretek egyre nőnek. Egész cseppkőerdőn törünk át, szinte fáj az embernek, ha fejével, vagy vállával akaratlánul letér egyet-egyet. Lámpáink fénye csak úgy szikrázik a sok tündöklő kristályon.

Esze sem vesszük, hogy az idő közben igen eljárt. Vissza kell fordulnunk, kimerülnek karbidlámpáink. Több mint két óra telik, amíg visszakerülünk. Újratöltjük a lámpákat, zsebeinket telerakjuk tartalék karbiddal, s újra indulás, előre!

Az egyik helyen pompás fehér zászlok sorfala fogad: az alig 3-4 milliméter vastag főfőhé képződményen nagy-szerűen átvilágít lámpánk fénye, ha megkopogtatjuk, csodálatos hangot adnak, akár szép dallamokat is el lehetne játszani rajtuk.

Egy sziklafal aljából kis forrás fakad. A barlang mennyezete egyre lejjebb hajlik, s nemsokára már csak csúszva tudunk továbbhaladni. Kezünkkel és lábfejeinkkel dolgozva próbáljuk továbbpréselni magunkat. Helyenként egészen beszorulunk a mennyezet és a pataksínt párhuzamos, simára csiszolt falai közé. Több mint száz métert tart ez a fárasztó út. A mennyezet szintje végre lassan emelkedni kezd s fokozatosan ismét láb-raállunk.

Mintegy öt kilométer mélyen nyomultunk be ezen a napon a hegy gyomrába. Az eredmény: hazánk harmadik, eddig nem ismert legnagyobb cseppkőbarlangjának felfedezése. Méreteiben csak az Aggteleki Baradla és a Békébarlang előzi meg. És szépségben? Számunkra legalább is a »miénk« a legszebb! De az el-fogulatlan szemlélőnek is el kell ismernie, hogy a barlang első három kilométeres szakaszát olyan csodálatos képződmények díszítik, melyek egyedülállóak az egész országban.

„Üborkafa a Szentkirály utcában”

címmel egy évvel ezelőtt, 1953. december 19-én riport jelent meg a Magyar Nemzetben az Iskola Tanszkekőző Gyáráról. A cikkből élesen megbráitult az azóta leváltott dr. Köves Ferenc igazgató terrorisztikus vezetési módszereit és rámutatott, hogy a gyárban uralkodó légkör nem alkalmas a zavartalan termelésre és lehetetlenné teszi a terv teljesítését. A gyár új vezetői: Kemény János igazgató, Anyal György párttitkár és Jakab János ÜB-elnök most levelben értesítették szerkesztőségünket, hogy az ITG - szeptember óta folyamatosan csökkentve lemaradását -, december 18-án 1954. évi termelési tervét az előírányzott értékben teljesítette.

A gyár dolgozóinak gratulálunk lelkes és sikeres munkájához, a súlyos hibák kijavításához s közöljük, hogy eredményeik és a gyárban bekövetkezett változások ismertetésére hamarosan visszatérünk.

csak túrni a sorsát s nem tudja, nincs ereje, nincs módja alakítani.

Ha akartam volna se mehettem volna már vissza Pestre. Pedig a pesti oldal, számításunk szerint, előbb szabadul majd fel, mint a budai. Hetek óta a vígszínházi szobámban lakom. Csak félórát jöttem át anyához, vagy Erzsit hazakísérni, vagy a lakásom megfürdeni és fehérneműt váltani. A németek a Margitid után bármelyik percben felrobbantathatják a többi is s a budai egérfogóban rekedek. Pesten kell most lakni. Anyám szorongása és a karácsonyi események áthúzták ezt a tervet.

Meggyűjtöttuk a fán a gertyákat, átdaktuk egymásnak a kis csomagokat, a csirkén meg neveltünk is - hitted volna, hogy egy kopasz csirke valaha karácsonyi ajándék lesz? - és tele volt könnyel a szemünk.

- Jaj, fiam... - mondta anyám. - Édesanyám... - mondtam én. S ez olyan megáladósféle volt, hogy megpróbáltam most majd vigyázni egymásra.

Csak futva tudtuk megtenni félútnegy tájban azt a két-háromszáz lépést a Diósárok-tól hazáig. Már dübörgött a világ. Megkezdődött. Német katonáink futkostak a fel-felvilágító sötétben, recsegeve, racsosvagy káromkodtak. Az árnyak vastag vezényszavai még ilyen szorongatott, félelmetes körülmények között is komikus hatást tettek ránk.

A fejünk fölött iszonyú, gyors csillagok száldozták: tüzes rakéták és üstökösök aknák. A háború csillagai.

Egyik sem mutatott a szereket szülőháza felé ezen a karácsonyi éjen, mint az a régi, betlehemi csillag.

AZZAL KEZDŐDÖTT a fel-szabadulás, hogy karácsony másodnapján, kedden reggel, az ábellekes házból kitakarod-

tak a németek. Úgy mentek el, azzal a vicsszó, dühöd és megvert kullogással, hogy látszott rajtuk: ide ezek az életben nem jönnek vissza többé.

Közben, hétfőn, már jó hírt is kaptam. Telefonon beszéltem a Vígszínházzal - májusig nem volt aztán telefonkagyló a kezemben - és Kálmán, a portás, boldogan újságot hozta:

- Most telefonált Benkő Gyuszi. Vendégek reggeliztek nála. Erti? Vendégek?! És maga? Visszajön?

- Nem, Dehogy. Nemsokára, talán már egy óra múlva hozzánk is vendégek jönnek.

Benkő Gyula, a Vígszínház művésze, tíz percre nyire lakott ide, a Virányoson. »Vendégei« az oroszok voltak, ezt nem lehetett félreérteni. Néhány nap múlva, egy kaukázusi tiszt aztán fényképet is mutatott nekem: ismerem-e? Benkő képe volt, ha jól emlékszem, ilyesféle dedikációval: »Egy boldog reggeli emlékre az orosz katonáknak. Benkő Gyula.«

Kedden este elmentek a föld-színtről a magyar katonák is. A ház magára maradt a »senki földjén«. A Hieronymi köz 7. számú, kétalakos budai villa, egy orvos-család és egy színész: az anyám hajléka, egy civil épület, békés emberek otthona, a frontra került. Ostromlott vár lett a vékony falával, a habos függönyvel, a védtelenségével, a benne remegő asszonyi szívekkel. Körülötte bombák csapkodtak és a tusa süvített. Negyven lépésnyire tőle szörnyű lángokkal égett a János-körház gyógyszerraktára. Arrébb, egy ösvedő házban, az egyetlen eleven dolog egy égnek maradó, törött gázcső maradt, amelynek végén kiserített két lánggal lobogott a celtalan gáz, bele az éjszakába. Nem meglelt többé vacsorát a családnak. A tűrdőszobánk falát gránát szakította át. Ilyen tehát a háború, ha beront egy

Magyar Nemzet -re

előfizethet

minden
postai kézbesítéssel,
hírlapkihordónál
és a
postahivatalokban